

Čarobna mitska zemlja Sri Lanka

U Pomorskoj enciklopediji piše:

Cejlon (Ceylon), otok u Indijskom oceanu (u starom vijeku Taprobane), 5° 55' — 9° 50'N i 79° 42' — 81° 53'E, nezavisna država Sri Lanka, jugoistočno od Indije; obuhvaća 65 610 km². Od Indijskog kopna rastavljaju ga prolaz Palk i zaljev Manaar, koje međusobno odvaja niz pješčanih prudova Adamova mosta (Adam's Bridge).

To bi bilo ukratko upoznavanje sa zaista predivnom zemljom, a čitanjem ovih redaka uvjerit ćete se u ispravnost naslova.

Točan nastanak Cejlona je nepoznat, izgubljen u vremenu. Najranije zapise o otoku nalazimo u Hinduskom epu »Ramayana«, koji opisuje kako je gorostas Ravana, desetoglavni kralj Lanke, u osveti zbog uvrede nanesene njegovoj sestri došao u Indiju i odveo dražesnu Situ, ženu Rame u svoju zemlju.

Interesantno je to da je Sita prevezena na Lanku u zračnom brodu, sličnom pauzu — ptici, koja je simbol Cejlonskog avio-prijevoznika (Air Lanka).

Kad je Rama saznao da mu je žena oteta, s vojskom je krenuo za Ravanom i porazio ga uz pomoć Hanumane, majmunskog boga, a Situ vratio u Indiju.

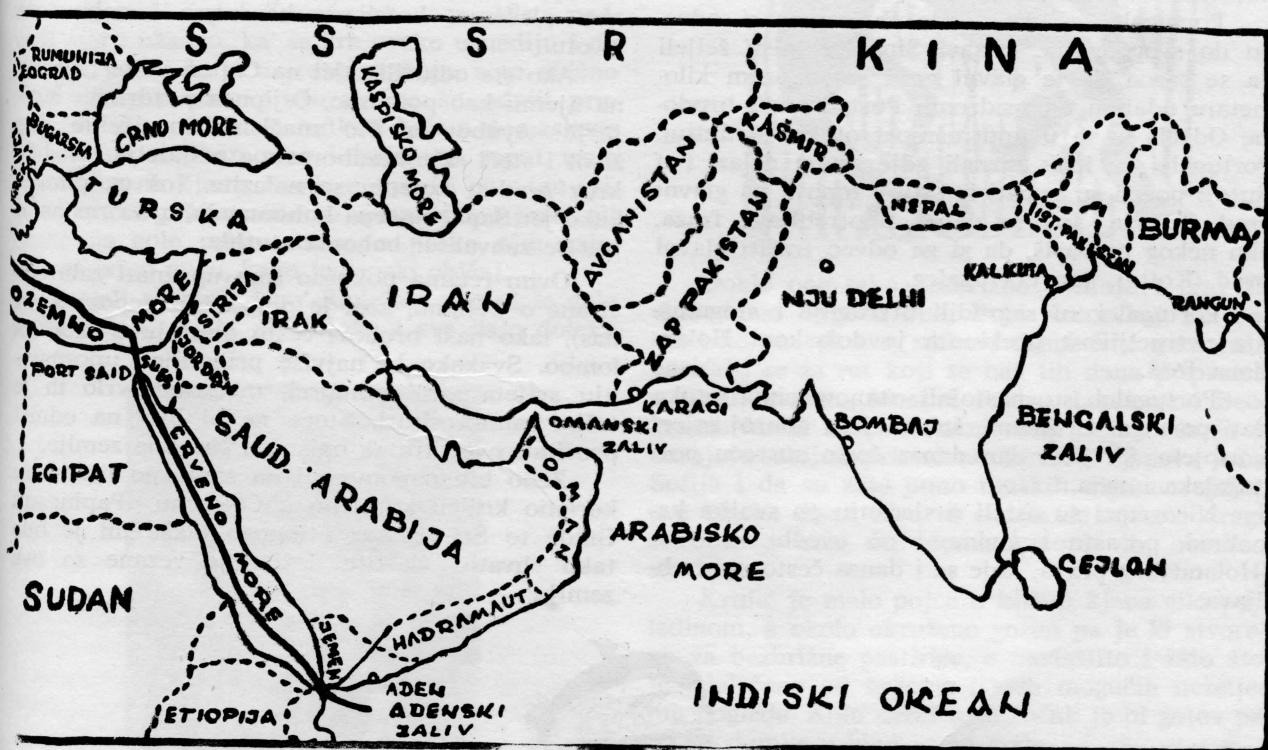
Ovo se dogodilo prije tisuće godina i mnoga mjesta na Cejlonu svjedoče o tome, mada se ne zna što je legenda, a što istina.

Postoji i priča o Adamu i Evi. Naime, na Adamovom vrhu (Adam's Peak — 2224 m) nalazi se otisak stopala. Vjeruje se da je to otisak Adamovog stopala kad ga je Bog izbacio iz raja.

Međutim, postoji i vjerovanje da je Cejlon bio rajski vrt. To vjerovanje proizlazi iz pretpostavke da su kopna Indije i Cejlona bila spojena, a kad je Bog izbacio Adama iz rajskog vrta, kopnena veza između Indije i Cejlona se prekinula. Po tome se i prolaz između Indije i Cejlona zove Adamov most.

Prvi narod koji je zabilježen bili su Sinhalezi, danas većina stanovništva. Prvi koji se naselio bio je VijaYa, oko 544 godina prije naše ere.

Vijayinu baku, prema legendi, oteo je lav dok je šetala džunglom. Zarobljenu je držao u svojoj jazbini gdje mu je rodila dvoje djece, sina i kćer. Kad su djeca izrasla, pobjegla su. Dječak je postao kralj zemlje zvane Lalarata, a Vijaya je bio njegov drugi sin. Zbog oćevog lošeg ponašanja, Vijaya je isplovio sa sedam stotina sljedbenika iz Lalarate u namjeri da se više nikada ne vrati.

Pristali su na Cejlonu. Vijaya je naredio da se pronađe voda i hrana. Međutim, izviđač se nije vratio. Poslao je svih sedamsto svojih ljudi, međutim ni oni se nisu više vratili. Napokon je on sam odlučio da mora preispitati što se to događa na za njega nepoznatom otoku. Pratio je tragove i došao do predivne žene. Svi tragovi su završavali u njezinoj blizini. Shvatio je odmah da je ona krivac za nestanak njegovih ljudi. Zaprijetio joj je da će je ubiti ako mu ne vrati njegove ljude. Žena se zvala Kuveni, kraljica Yakkahse. Kasnije ju je Vijaya iskoristio da bi pobijedio njen narod. Nakon toga oni su skupa živjeli i to bi bilo porijeklo Sinhaleskog naroda.

Sinhala znači lavlja krv i na zastavi Sri Lanke stoji lav koji drži sablju. Interesantno je, međutim, to da na Cejlonu nema lavova.

Kad se Vijaya zasitio Kuveni, potražio je u Indiji za sebe princezu. Ožalošćena kraljica Yakkashe nestala je u džungli s dvoje djece. Neki smatraju da je bila ubijena od svog naroda, dok drugi smatraju da je skočila niz stijene i ubila se.

Kao prvi narod na Cejlonu, Sinhalezi su imali svog najvećeg heroja, kralja Dutugemunu, koji je oslobodio otok od Tamilskih napadača. Cejlon se kroz vijekove razvijao i dostigao visoku kulturu sve do dolaska Portugalaca 1505. godine. Do tog perioda bilježe se stalni napadi Tamilaca.

O dolasku Portugalaca kralj Sri Lanke je zapisao: »U luku su stigli prelijepi bijeli ljudi koji su nosili čizme i željezne kape i nikad se nisu zadržavali na jednom mjestu. Jeli su neku vrstu kamena bijelog (kruh) i pili su krv (crveno vino). Imali su puške sa strahovitim i jakim zvukom, jačim od groma, i jedna ispaljena kugla bila je dovoljna da sruši mramorni dvorac«.

Portugalci su željeli da ih domoroci odvedu do svog kralja. Lukavi Sinhalezi nisu željeli da se sazna da je glavni grad samo osam kilometara udaljen od usidrenih Portugalskih brodova. Odveli su ih u unutrašnjost otoka. Međutim, Portugalci su ipak saznali gdje se on nalazi i u ljutnji počeli su pucati iz svojih topova na glavni grad Cejlona. Još se danas upotrebljava fraza, ako nekog prevariš, da si ga odveo tražiti glavni grad (Kotte), kao Portugalce.

Portugalci su sagradili utvrđenje i stogodišnja netrpeljivost prekinuta je dolaskom Holanđana 1658.

Portugalci su nastojali stanovnicima otoka dati portugalska imena, što im je u dobroj mjeri i uspjelo, jer se i dan danas često susreću portugalska imena.

Nizozemci su ostali u sjećanju po svojim kanalima, porastu trgovine, i po uvedbi Rimsko-Holandskog prava, koje se i danas često upotrebljava.

Kad su Britanci stigli 1796, Holanđani su pružili slab otpor i 1802. Cejlon je postao britanska kolonija, a 1815. je Sinhalesko kraljevstvo propalo nakon 24 stoljeća postojanja, zajedno s prijestolnicom Kandy.

1948. Cejlon je dobio nezavisnost.

S površinom od 65608 km², Sri Lanka izgleda kao suza koja pada s majke Indije. Međutim, mnogo se razlikuje od Indije.

Tropska klima praćena jugozapadnim i sjeveroistočnim monsunima, donosi u suhim predjelima 100 cm oborina, a u vlažnim predjelima 400 cm oborina. Jugozapadni monsun pušu od svibnja do srpnja, a sjeveroistočni od studenog do siječnja.

Colombo, kao najveća luka i grad, ima najnižu temperaturu zraka 23° C, a najvišu 30,8^o C, što potvrđuje idealnost klime.

Arthur C. Clark, poznati istraživač svemira, smatra da je Cejlon idealan za vanzemaljce, jer se s otoka mogu dostići svi kontinenti preko širokog Indijskog oceana.

Cejlon je zemlja orhideja, cvijeća, tropskih biljaka, i bacite li samo jedno sjeme, izrast će cijela plantaža.

Glavninu stanovništva sačinjavaju Sinhalezi (70%) i Tamilci (20%). Sinhalezi su uglavnom budističke vjere, a Tamilci hinduske vjere. Sinhalezi se razlikuju od Tamilaca po boji kože, jer je njihova svjetlija.

Interesantno je spomenuti običaj Sinhaleza, koji kaže da kuća u kojoj žive roditelji pripada najmlađem sinu, a on je dužan brinuti se o roditeljima.

Još bi se moglo mnogo toga napisati o ovom čarobnom otoku. Nikad neću zaboraviti izlet u unutrašnjost Cejlona, posjetu staroj prijestolnici Kandy, zološkom vrtu, botaničkom vrtu, predivnim plažama, hotelima, bazenima i zabavnom životu.

Ako ste odlučili otići na Cejlon ili se nalazite na njemu kao pomorac, Cejlonca pozdravite s riječju: **Ayubowan**, što znači da mu želite dug život i steći ćete nezaboravnog prijatelja i vodiča kroz grad u kojemu se nalazite. Još ga pitajte, kako je: **Sapa saneepa kohomanda**, a na rastanku mu se zahvalite: **bohoma stuthie**.

Ovim recima pokušao sam upoznati zainteresirane o Cejlonu, koji je poprilično nepoznat (za nas), iako naši brodovi često pristaju u luci Colombo. Svakako bi najviše pridonijeli upoznavanju svijeta sami pomorci, međutim, vrlo ih je teško zainteresirati. Stoga ne bi bilo na odmet pročitati ovaj kratak opis one čarobne zemlje.

Želio bih napomenuti da sam kao literaturu koristio knjigu kupljenu u Colombu »Papineau's Guide to Sri Lanka« i mnogo lakše mi je bilo tako shvatiti vlastite doživljaje vezane za ovu zemlju.

